

Motion till riksdagen

1989/90:U408

av Kent Carlsson (s)

Krigsmaterielexporten till USA

Svensk krigsmaterielindustri exporterar årligen stora mängder krigsmaterial till USA. Under 1988 uppgick exportens värde till 631 milj. kr. De första sju månaderna 1989 har krigsmateriel motsvarande 318 milj. kr. exporterats till USA. Framför allt köper den amerikanska försvarsmakten granatgeväret AT-4 som tillverkas av det statliga affärsdrivande verket FFV.

Av de lagar och riktlinjer som riksdagen fastställt för export av krigsmateriel framgår att det råder principiellt förbud mot vapenexport. Undantag från detta generella förbud kan medges om vissa betingelser föreligger.

Export av vapen får under inga omständigheter ske då det är förbjudet i internationella avtal som Sverige ingått, om beslut föreligger i FN:s säkerhetsråd om förbud mot viss vapenexport eller om det skulle stå i strid med de folkrättsliga reglerna om export från neutral stat.

De nordiska länderna och neutrala stater i Europa kan utan betydelse av utrikes- eller neutralitetspolitiska skäl erhålla svensk vapenexport i fredstid. Övriga stater skall bedömas från fall till fall utifrån om de av utrikes- och neutralitetspolitiska skäl har så ringa vikt att export bör tillåtas.

Export bör, enligt de villkorliga riktlinjer Sverige tillämpar, icke beviljas till:

- stat som befinner sig i väpnad konflikt med annan stat, oavsett om krigsförklaring har avgivits eller ej.
- stat som är invecklad i internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt.
- stat som har inre väpnade oroligheter.
- stat som på grund av deklarerade avsikter eller rådande politiska förhållanden kan antas använda materielen för att undertrycka mänskliga rättigheter. USA har vid ett flertal tillfällen under 1980-talet varit invecklad i väpnade konflikter. 1983 beskot man Libanon från sina ditsända krigsfartyg. Samma år i oktober invaderade amerikanska trupper Grenada och bytte ut landets regering. 1984 minerade USA hamnar i Nicaragua, vilket internationella domstolen i Haag i domstolen klassificerat som en direkt krigshandling. I april 1986 bombar USA Libyen. 1989, i december, invaderar USA Panama. Vid invasionen är de amerikanska trupperna bl.a. utrustade med det svenska granatgeväret AT-4.

Trots att USA både har deltagit i väpnade konflikter och under hela 1980-talet därtill har varit invecklade i internationella konflikter (Nicaragua – vapenhjälp till contras, Angola – vapenhjälp till UNITA, Panama, Afghanistan – vapenhjälp till gerillan, El Salvador – vapenhjälp till regeringen m.fl.) har den svenska regeringen gång på gång beviljat nya tillstånd för export av krigsmateriel till USA.

Regeringens beslut om tillstånd har i flera fall kommit strax efter det att USA varit invecklat i väpnad konflikt. 1985 togs beslutet i samband med att internationella domstolen i Haag fastställt att USA genom sin minering av nicaraguanska hamnar begått en direkt krigshandling. 1986 togs förnyat beslut om exporttillstånd för AT-4 några månader efter att USA bombat Libyen.

Någon ny svensk vapenexport bör med hänsyn till USA:s återkommande krigshandlingar och inblandning i internationella konflikter inte tillåtas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i moti-
onen anförts om stopp för ny krigsmaterielexport till USA.

Stockholm den 22 januari 1990

Kent Carlsson (s)